

Batxillerat en Ciències Religioses

Antropologia Filosòfica

- **Titulació:** Batxillerat en Ciències Religioses (virtual)
- **Modalitat:** Iscreb Virtual
- **Semestre:** 1r | **ECTS:** 4
- **Àrea:** Filosofia | **Període lectiu:**
- **Professorat:** [Dr. Marc Mercadé i Serra](#) | **Llengua:**

Justificació

L'assignatura "Antropologia filosòfica" pretén una primera aproximació a la pregunta "què és l'home?" i "qui és l'home finalment?". L'assignatura comença delimitant el territori de l'Antropologia Filosòfica com a disciplina del coneixement sobre l'ésser humà. Primer ho fa situant-la en el context de l'antropologia com la "ciència" o "paraula" sobre l'ésser humà, per després fer una passejada pel que ha estat les principals concepcions al llarg de la història de la filosofia. En arribar als nostres dies l'assignatura es desplega en una varietat de construccions especialment significatives del que pot ser l'ésser humà: la cultura, el llenguatge i el coneixement.

Requisits i orientacions prèvies

Es demana un treball constant per part de l'alumne, sense cap altre requisit previ. L'Antropologia filosòfica és una matèria amb una càrrega de 4 ECTS. Això es tradueix en una càrrega lectiva i d'hores de treball on cada Unitat equival a 1 ECTS, que equival a 100 pàgines de lectures i unes 10 hores d'estudi quinzenals. Aquesta càrrega és el màxim que no es supera en cap Unitat i que no es tradueix en un major grau de dificultat sinó en un treball constant per part de l'alumne.

Competències i Objectius

1. Contrastar la mútua influència entre els principals corrents de la història del pensament filosòfic i les perspectives d'anàlisi de les Ciències de la Religió.
2. Avaluar el rerefons antropològic present en els principals models d'anàlisi de les Ciències de la Religió.
3. Prendre consciència de les perspectives interdisciplinàries d'anàlisi i saber interpretar la complexitat cultural dels fenòmens religiosos.

1. Conèixer les principals reflexions que sobre l'ésser humà s'han fet al llarg de la història del pensament.

2. Distingir entre les diferents ciències o disciplines antropològiques i valorar les seves aportacions per a una reflexió profunda sobre l'ésser humà.
3. Comentar i valorar críticament els principals reptes que la reflexió sobre l'ésser humà planteja a la perspectiva cristiana.
4. Reflexionar sobre les dimensions que configuren l'ésser humà com un ser absolutament especial en relació als altres éssers.

Continguts

1. Què és l'Antropologia?
  - 1.1. Què és l'Antropologia?
    - 1.1.1. Cercant una definició.
    - 1.1.2. Una ullada per la història.
    - 1.1.3. Kant i la constitució de l'Antropologia.
    - 1.1.4. Característiques fonamentals de l'Antropologia.
    - 1.1.5. Actitud natural i actitud teòrica.
  - 1.2. Antropologia o antropologies
    - 1.2.1. Què és l'antropologia cultural?
    - 1.2.2. Què és l'antropologia física?
    - 1.2.3. Què és l'antropologia filosòfica?
    - 1.2.4. Alguns reptes actuals de l'Antropologia en general.
2. L'Antropologia Filosòfica com a reflexió filosòfica sobre l'ésser humà.
  - 2.1. Els fonaments culturals de la nostra concepció sobre l'ésser humà
    - 2.1.1. La imatge grecoromana: del dualisme a la humanitas i la fraternitas.
    - 2.1.2. L'ésser humà en el pensament judeocristià
  - 2.2. De l'Edat mitjana al Renaixement, la descoberta del "Nou Món"
  - 2.3. La Modernitat i la centralitat de l'ésser humà
    - 2.3.1. De la naturalesa de l'home a l'home per naturalesa
    - 2.3.2. La Modernitat i les seves derivacions materialistes
    - 2.3.3. La Modernitat i les seves derivacions espiritualistes
  - 2.4. De l'afirmació de l'individu a la seva dissolució en la societat
  - 2.5. Els retorn a la realitat: els filòsofs de la sospita
  - 2.6. L'existencialisme i el personalisme
    - 2.6.1. L'existencialisme
    - 2.6.2. El personalisme
3. L'ésser humà, animal cultural
  - 3.1. Introducció: la baula intermèdia entre l'home i la natura
  - 3.2. L'animal humà
  - 3.3. Coneixement i adaptació
    - 3.3.1. L'adaptació animal
    - 3.3.2. L'anomalia humana
    - 3.3.3. L'adaptació humana: coneixement i adaptació
  - 3.4. Tres maneres de sabers: el saber empíric, la tècnica i el mite
    - 3.4.1. Experiència
    - 3.4.2. Tècnica
    - 3.4.3. El mite
  - 3.5 Conclusió: història i llibertat, o la construcció d'un món propi.
4. L'ésser humà, animal social
  - 4.1. El llenguatge
    - 4.1.1. Introducció: el medi lingüístic de la vida humana
    - 4.1.2. El llenguatge com a mediació entre el subjecte i l'objecte
    - 4.1.3. Conclusió: el llenguatge fonament de la cultura: la pragmàtica del llenguatge

- 4.2. El coneixement
  - 4.2.1. Tres sentits de la racionalitat
  - 4.2.2. La racionalitat adàmica
  - 4.2.3. La racionalitat terapèutica o el poder d'asserenar-se
  - 4.2.4. La tasca de dir el món
  - 4.2.5. El temps
- 4.3. Les figuracions de l'animalitat
  - 4.3.1. Els rostres del caos
  - 4.3.2. El simbolisme
  - 4.3.3. La racionalitat com a verticalitat amenaçada
  - 4.3.4. Conclusió: la tasca logicocrítica i els llenguatges de la situació

Metodologia i Avaluació

Tasques d'interacció i comunicació a l'aula:

- Tutories individuals i col·lectius (activitats, fòrums i qüestionaris): 15%
- Trobades presencials: 5%

Hores d'estudi i treball de l'alumne:

- Lectura i estudi personal: 25%
- Planificació, preparació i realització d'activitats: 55%

Avaluació

Criteris d'avaluació:

1. Avaluació continuada: es tractarà d'anar presentant periòdicament un conjunt d'exercicis sobre els apunts de l'assignatura, l'alumne ha de presentar un mínim del 33,3% dels exercicis (els exercicis de 2 de les 4 unitats) per tal de poder ser avaluat, sinó es considerarà No Escolaritzat (NE) i perdrà el dret a ser avaluat tant al juny com al setembre.
2. Avaluació formativa: contarà de quatre exercicis referents als nuclis temàtics de l'1 al 4. Aquests exercicis inclouran: exercicis per avaluar la comprensió dels apunts; elaboració d'activitats sobre la bibliografia que s'adjuntarà als apunts i la participació als debats o fòrums.
3. Avaluació final: una part de l'exercici de la darrera unitat tindrà com a finalitat sintetitzar el desenvolupament assolit per l'alumne.
4. Criteris de qualificació:
5. La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de la mitja aritmètica dels exercicis que componen l'avaluació formativa i la final. La nota serà la del número enter i un decimal resultat d'aquesta mitja aritmètica. En algun cas, si el professor ho considera oportú, aquesta nota podrà arrodonir-se fins arribar al mig punt superior depenent de la participació de l'alumne en els fòrums i la presentació i puntualitat en el lliurament de les activitats. Aquest arrodoniment no podrà aplicar-se en la convocatòria de setembre.
6. Es podrà rebaixar fins un 10% la nota de cada exercici per faltes d'ortografia, sintaxis o presentació formal deficient.
7. No s'acceptaran exercicis fora del termini determinat en el CALENDARI DEL CURS. Solament s'atendran aquells retards deguts a causes justificades i documentades de la mateixa naturalesa de les que s'especifica en la Normativa de l'Iscreb virtual per a justificar una absència. Aquest retard no podrà excedir dels dies mínims que fixi el professor a petició de l'alumne per tal que no afectin al ritme de la temporització.
8. Per poder ser avaluat positivament caldrà que la mitja aritmètica dels quatre exercicis sigui igual o superior a 5.
9. En cas de no haver presentat tots els exercicis de les quatre unitats que componen l'avaluació dins els terminis establerts, la qualificació serà de No Presentat (NP) si la mitja dels exercicis presentats resulta igual o superior a 5.
10. En cas de no haver presentat els exercicis de 2 de les 4 unitats amb una nota igual o superior a 5 la qualificació serà de No Escolaritzat (NE) i es perdrà el dret a presentar-se a la convocatòria de setembre.
11. En cas de que la qualificació sigui NP o inferior a 5 l'alumne podrà presentar els exercicis que li manquen o els que s'han avaluat negativament en la convocatòria de setembre. La puntuació reservada a la participació

als fòrums que s'ha de fer durant el curs no es podrà recuperar en la convocatòria de setembre.

Bibliografia

En aquest curs no hi ha una lectura de referència, les lectures obligatòries estaran a disposició dels alumnes a l'aula en format pdf. i s'indicaran les pàgines de lectura obligatòria en els exercicis de cada Unitat.

Bibliografia complementaria:

- Cassirer, Ernst, *Antropología filosófica*, México: F.C.E. 2011.
- Gevaert, Joseph, *El problema del hombre: introducción a la antropología filosófica*. (13ª ED.) Salamanca: Sígueme 2003.
- De Sahagun Lucas Hernández, Juan, *Las dimensiones del hombre, antropología filosófica*. Salamanca: Sígueme, 1996.